Súd:	Okresný súd Bardejov
Spisová značka:	1C/186/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8214206404
Dátum vydania rozhodnutia:	06. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Roman Lajoš
ECLI:	ECLI:SK:OSBJ:2018:8214206404.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov sudcom JUDr. Romanom Lajošom, v spore žalobcov: 1/ H. L., X..: XX.X.XXXX, 2/ H. L., X.. XX.X.XXXX, 3/ H. V. L., X.. X.X.XXXX, 4/ H.Ý. V. L., X.. X.X.XXXX, všetci žalobcovia bytom J. J. XXXX/XX, XXX XX L., maloletí 3/ a 4/ zastúpení žalobcami 1/ a 2/ ako zákonnými zástupcami a všetci žalobcovia právne zastúpení na zákalde udeleného plnomocenstva: JUDr. Ambróz Motyka, advokát, Nám. SNP 7, 091 01 Stropkov, proti žalovanej: X. R.. E., X..S.., L., R. R.G. R.. E. XX, XXX XX L., A.: XX XXX XXX, zastúpenej: Advokátska kancelária BABIN, PETKO & partners, s.r.o., so sídlom Prešov, Hlavná 29, IČO: 47 253 177, v časti o nároku na náhradu nákladov znaleckého dokazovania za účasti znalca: J.. H.. C. S., M.., R. X, XXX XX F., v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy t a k t o

r o z h o d o l :

Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume 7.000,- Eur a žalobcovi v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1.500,- Eur, to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobu žalobcov v 1. a 2. rade v prevyšujúcej časti a žalobu žalobcov v 3. a 4. rade v celom rozsahu z a m i e t a .

Žalobcom v 1. a 2. rade p r i z n á v a spoločne a nerozdielne voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Žalovanej voči žalobcom v 3. a 4. rade nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Znalcovi p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov znaleckého dokazovania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu dňa 11.09.2014 sa žalobkyňa v 1. rade domáhala od žalovanej zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 55.000,- Eur, žalobcovia v 2. až 4. rade zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy u každého z nich vo výške 15.000,- Eur ako aj náhrady trov konania na účet ich zástupcu, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Žalobu odôvodnili tým, že dňa 9.3.2012 porodila žalobkyňa v 1. rade dvojičky - žalobcov v 3. a 4. rade tzv. cisárskym rezom. Krátko po zákroku mala začať pociťovať veľký diskomfort, ako aj problémy vstať z postele. V dôsledku pretrvávania ťažkostí žalobkyňa v 1. rade počas hospitalizácie podstúpila RTG vyšetrenie. Dňa 14.3.2012 bola žalobkyňa v 1. rade prepustená do ambulantnej starostlivosti. Uvádzali, že z dôvodu neustúpenia ťažkostí podstúpila žalobkyňa v 1. rade veľké množstvo vyšetrení u chirurga

H.. H. E., M. H.. J. H., P. H.. A. F., D. H.. E. L. ako aj MR vyšetrenie, RTG vyšetrenia, USG vyšetrenia, CT vyšetrenie, krvné vyšetrenia. Na základe vykonaných vyšetrení došli lekári k rôznym záverom, pričom zdravotný stav žalobkyne v 1. rade si vyžiadal operačný zákrok. Dňa 2.5.2013 podstúpila operáciu v celkovej anestéze, pri ktorej jej bol z dutiny brušnej vyoperovaný predmet v operačnom náleze označený ako „abscedovaná rúška po SC abd“. V zdôvodnení sťažnosti žalobcovia tvrdili, že počas pôrodu vykonaného cisárskym rezom dňa 9.3.2012 a následnej pooperačnej starostlivosti došlo zo strany zamestnancov žalovanej k hrubému porušeniu ich povinností, pretože v dutine brušnej žalobkyne v 1. rade ponechali látku exogénneho pôvodu. V tomto smere poukazovali na závery konštatované v Oznámení o výsledku prešetrenia z 23.6.2014 vyhotovenom Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. V žalobe ďalej tvrdili, že v dôsledku závažného pochybenia žalovanej mala žalobkyňa v 1. rade po dlhý čas telesnú teplotu mierne nad 37 stupňov Celzia, bolesti hrdla, bolesti pri menštruácii, pri močení a stolici, čo sa má prejavovať aj naďalej. Uvádzali, že žalobkyňa v 1. rade celý rok od pôrodu do operácie žila v neistote a obavách, čo sa môže stať a čo bude s tromi deťmi a manželom, keby zomrela, pričom tieto myšlienky jej mali spôsobovať nespavosť, stavy úzkosti, smútku, napätia a podráždenosti. Rovnako uvádzali, že nepriaznivé následky na psychiku žalobkyne v 1. rade mala mať skutočnosť, že ešte aj rok po sekcii mala veľké brucho ako v piatom mesiaci tehotenstva. Počas návštev u lekárov mala žalobkyňa v 1. rade odchádzať od svojich detí, mala prísť o radosť v prežívaní z ich narodenia, prvé dva mesiace nebola schopná vziať deti do náručia, do dvoch mesiacov po pôrode prestala dojčiť z dôvodu, že pre časté odchody na vyšetrenia si novorodenci zvykli na fľašu a začali odmietať prsník. Poukazovali na neplnohodnotnú a nesústredenú starostlivosť žalobkyne v 1. rade o maloleté deti zapríčinené zásahom žalovanej. Vo vzťahu k nároku uplatňovanému žalobcami v 3. a 4. rade tvrdili, že títo mali právo na zdravú, vyrovnanú a neúzkostlivú matku, opateru, dotyky, láskanie ako aj na materské mlieko. Uvádzali, že vzťahová väzba matky a dieťaťa je jedným z najnaplňujúcejších pocitov, ktoré matka môže zažiť a u detí sa v tomto období prejavuje k matke vyhranená citová väzba. V žalobe tiež tvrdili, že žalobca v 2. rade citlivo prežíval zdravotné komplikácie žalobkyne v 1. rade, mali byť u neho prítomné obavy z jej straty, žalobkyňu v 1. rade sprevádzal pri vyšetreniach, vo zvýšenej miere odbehoval z práce a celkovo mal pociťovať psychosomatický diskomfort. Podľa žalobcov ujma zavinená žalovanou významnou mierou zasiahla do práva žalobkyne v 1. rade na ochranu zdravia a u všetkých zo žalobcov aj do práva na ochranu ich rodinného života. Právne uplatnený nárok odôvodňovali § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka ako aj čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv, čl. 12 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, čl. 17 medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa a Zásadou č. 6 Deklarácie práv dieťaťa.

3. Žalovaná v písomnom vyjadrení z 23.12.2014 k doručenej žalobe uplatnený nárok neuznala a v celom rozsahu žiadala žalobu zamietnuť. Poukazovala na nepodloženosť a nejasnosť tvrdení žalovaných obsiahnutých v žalobe.

4. V priebehu konania pri svojich prednesoch žalobcovia v podstatnom navyše tvrdili, že vzhľadom k rôznym diagnostickým záverom bolo u žalobkyne v 1. rade podozrenie aj na nezhubný nádor vaječníka. Strádanie vyvolané zásahom žalovanej sa malo výrazne prejaviť aj na osobnom a rodinnom živote ako žalobkyne v 1. rade, tak aj ostatných žalobcov. V záverečnom prednese pred súdom uvádzali, že žalovaná zvolila v konaní stratégiu manipulácie pravdy a spochybňovania nespochybniteľného. Poukazovali tiež na stanovisko žalovanej k zavineniu vypracovaného pre poisťovňu dva mesiace po reoperácii, v ktorom malo byť konštatované porušenie pracovných povinností zo strany zdravotníckeho personálu. Uvádzali, že takýmto vážnym zásahom do zdravia žalobkyne v 1. rade muselo celkom objektívne dôjsť aj k narušeniu celkovej pohody, celkového komfortu nielen žalobkyne v 1. rade, ktorá mala vážne zdravotné obmedzenia a limity počas doby jedného roka, ale vzhľadom k tomu, že bola matkou novorodených dvojčiat aj k vážnej rodinnej situácii, kedy sa nemohla venovať deťom, ktoré počas jedného roka boli opakovane choré. Vypočutí svedkovia podľa nich vypovedali o tom, ako museli pomáhať so starostlivosťou žalobkyne v 1. rade, ale aj žalobcovi v 2. rade. Takúto situáciu je podľa nich možné vnímať ako zásah do práva na nerušený rodinný a súkromný život a za tento zásah má niesť objektívne zodpovednosť práve žalovaná. Poukazovali tiež na postoj žalovanej v celom priebehu súdneho konania a navrhovali, aby bola pri rozhodovaní o uplatnenom nároku zohľadnená aj táto skutočnosť. Vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy, jej intenzitu, povahu a trvanie považovali nárok za dôvodný a žiadali mu vyhovieť.

5. Počas konania žalovaná na pojednávaní konanom 14.10.2015 tvrdila, že žalobcom v 2. až 4. rade nikdy neposkytovala zdravotnú starostlivosť non lege artis, preto voči nim namietala aktívnu vecnú legitimáciu poukazujúc na to, že osobnostné právo podľa § 11 Občianskeho zákonníka patrí len fyzickej osobe, ktorej bola poskytnutá zdravotná starostlivosť. Závery Úradu pred dohľad nad zdravotnou starostlivosťou považovala za východiskový bod pri objektívnom skúmaní problémov a komplikácií žalobkyne v 1. rade, ktoré však nie sú podložené konkrétnymi dôkazmi, ktoré sú potrebné pre objektívne zistenie skutkového stavu. V prednese na pojednávaní konanom 6.5.2016 predovšetkým tvrdila, že žalobkyňa v 1. rade nemocnicu opúšťala po pôrode bez akéhokoľvek nálezu v dutine brušnej a popierala, že by pri operačnom zákroku, v súvislosti s jej pôrodom, bola ponechaná rúška v jej brušnej dutine. Z uvedeného dôvodu spochybňovala základ uplatneného nároku. V priebehu konania tiež tvrdila, že zanesenie cudzieho predmetu do dutiny brušnej bolo u žalobkyne v 1. rade možné aj iným spôsobom ako pri operácii. Na pojednávaní konanom 6.9.2018 žalovaná uznala existenciu zásahu do zdravia žalobkyne v 1. rade postupom, za ktorý zodpovedá, avšak zároveň naďalej spochybňovala a neuznávala v konaní žalobcami tvrdené zdravotné následky spôsobené ponechaním cudzieho predmetu v dutine brušnej žalobkyni v 1. rade ako aj dopady na ostatných žalobcov. V prednese pred vyhlásením dokazovania za skončené poukázala hlavne na obsah rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 5C/185/2014 zo dňa 23.4.2018, ktorým bola žalovaná zaviazaná nahradiť žalobkyni v 1. rade škodu na zdraví v sume 9.158,72 Eur z titulu porušenia svojej povinnosti pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Žalovaná škodu ako ju zaviazal súd, uhradila a zároveň aj odstránila dôvod zdravotných problémov žalobkyne v 1. rade pri reoperácii, čím považovala svoje povinnosti voči žalobkyni v 1. rade na primerané zadosťučinenie v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka za splnené. Pokiaľ ide o nárok v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka uplatňovaný v tomto konaní uvádzala, že na základe vykonaných dôkazov nebolo preukázané, aby žalobcovia mali v značnej miere zníženú dôstojnosť, resp. aby sa na ich zdraví alebo vzťahoch v rodine preukázali následky operačného zákroku poskytnutého žalobkyni v 1. rade žalovanou a preto mala za to, že žalobcami nebolo unesené dôkazné bremeno nimi tvrdených následkov. Zotrvala na názore o dôvodnosti zamietnutia žaloby.

6. Súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie výsluchom žalobcov v 1. a 2. rade, výsluchmi svedkov H.. E. J., P. L., H. H., H.. E. J., H.. R. Č.S., H.. C. P., výsluchom znalca J.. H.. C. S., M.., operačným nálezom z 9.3.2012 (čl. 4), záznamami o hospitalizácii zo 14.3.2012 a 8.5.2013 (čl. 5-6), operačným nálezom z 2.5.2013 (čl. 7), sprievodným listom k zásielke biopt. materiálu zo 7.5.2013 (č.l. 87) oznámením o výsledku prešetrenia z 23.6.2014 (čl. 8), protokolom č. J. XXX/XXXX o vykonanom dohľade vyhotoveným Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou z 3.6.2014 (č.l. 48-49), hlásením o škodovej udalosti poisteného zo dňa 2.7.2013 (č.l. 158), stanoviskom žalovaného k zavineniu z 2.7.2013 (č.l. 159), žiadosťou priamo poškodenej osoby o odškodnenie (č.l. 160), znaleckým posudkom č. 1/2018 zo dňa 12.1.2018 (č.l. 181-204), rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 5C/185/2014-226 z 23.4.2018 právoplatným 4.8.2018 a k nemu vedeným spisom, ako aj zabezpečenou zdravotnou dokumentáciou a ostatným spisovým materiálom, pričom bol zistený nasledovný skutkový stav.

7. Žalobkyňa v 1. rade u žalovanej podstúpila dňa 9.3.2012 lekársky zákrok - cisársky rez, ktorý bol indikovaný nezrelým palpačným nálezom, odtekajúcou plodovou vodou a nefyziologickým naliehaním prvého plodu. Pri tomto zákroku sa narodili žalobcovia v 3. a 4. rade. V priebehu hospitalizácie pred prepustením do ambulantnej starostlivosti bolo žalobkyni v 1. rade vykonané RTG vyšetrenie a USG vyšetrenie s negatívnym výsledkom. Dňa 14.3.2012 bola žalobkyňa v 1. rade prepustená so záverom, že je v stabilizovanom stave.

8. Dňa 23.3.2012 absolvovala žalobkyňa vyšetrenie u ambulantného gynekológa (D., R..K..S..), so záverom - prítomný ovoidný ostro ohraničený útvar o priemere 50 mm pod pupkom (hematón), v stene pod pupkom, bez gynekologickej súvislosti. Toho istého dňa absolvovala žalobkyňa v 1. rade po odoslaní ambulantným gynekológom vyšetrenie v chirurgickej ambulancii (C. R..K..S..) so záverom - afebrilná (bez teploty), prítomný masívny hematóm po sekcii, odoslaná na USG vyšetrenie brušnej steny.

9. Dňa 4.4.2012 žalobkyňa v 1. rade absolvovala vyšetrenie v chirurgickej ambulancii (C. R..K..S..), kde bola žalobkyni v 1. rade stanovená diagnóza Hernia umbilicalis gravis libera (voľná pupočníková prietrž) a zároveň bola odoslaná na chirurgické oddelenie za účelom zaradenia do operačného programu. V ten istý deň absolvovala žalobkyňa v 1. rade USG vyšetrenie prsníkov a brucha s diagnostickým záverom: hypoechogénna lézia s odporúčaným chirurgickým riešením s uvažovanou deferenciálnou diagnózou (hernia, t.j. prietrž). Toho istého dňa absolvovala žalobkyňa v 1. rade tiež vyšetrenie v chirurgickej

ambulancii (H. R..K..S..) so záverom ventrálna hernia (brušná prietrž) a konštatovaním že urgentná operácia nie je nutná. Z nezmenenými závermi a zdravotným stavom bola žalobkyňa v 1. rade vyšetrená v chirurgickej ambulancii (C. R..K..S..) aj 5.4.2012.

10. Dňa 17.4.2012 bola žalobkyňa v 1. rade vyšetrená v chirurgickej ambulancii (C. R..K..S..), subjektívne bolo uvádzané zlepšenie, afebrilná (bez teploty), objektívne konštatovaný ústup brušnej prietrže. Dňa 2.5.2012 bol predpísaný žalobkyni v 1. rade rebrový pás.

11. Dňa 22.5.2012 bola žalobkyňa v 1. rade vyšetrená v chirurgickej ambulancii (C. R..K..S..) so záverom: regresia (t.j. ústup) nálezu. Dňa 6.6.2012 sa žalobkyňa v 1. rade podrobila vyšetreniu v gynekologickej ambulancii (D., R..K..S..) so záverom: USG potvrdený izoechogénny ostro ohraničený útvar 35x55mm s odporučením chirurgickej revízie prednej steny brušnej, na vnútornom genit. bez patologických zmien.

12. Dňa 1.8.2012 sa žalobkyňa v 1. rade podrobila kontrolnému vyšetreniu v chirurgickej ambulancii (C. R..K..S..) s konštatovanou postupnou regresiou nálezu. Dňa 25.9.2012 po USG vyšetrení pri kontrole v chirurgickej ambulancii (C. R..K..S..) bolo konštatované zlepšenie nálezu, chirurgická intervencia nevylúčená s odporučením vyčkať s operačným zákrokom.

13. Dňa 17.10.2012 sa žalobkyňa v 1. rade podrobila kontrolnému vyšetreniu v gynekologickej ambulancii (D., R..K..S..), s diagnostikovaným záverom - tumor prednej brušnej steny, po gynekologickej stránke stav nezmenený.

14. Z lekárskych správ predložených všeobecným lekárom žalobkyne v 1. rade bolo zistené, že pre ochorenie horných dýchacích ciest bola v rozhodnom období vyšetrená 14.11.2012 a 29.1.2013. Zvýšená teplota bola konštatovaná pri vyšetrení dňa 14.11.2012 (subfebrilná), tonsily začervenalé boli konštatované pri vyšetrení dňa 29.1.2013.

15. Dňa 5.3.2013 sa žalobkyňa v 1. rade podrobila kontrolnému vyšetreniu v chirurgickej ambulancii (C. R..K..S..), diagnostikovaná hernia (prietrž), s odoslaním na MR vyšetrenie. Dňa 6.3.2013 boli žalobkyni v 1. rade vykonané laboratórne odbery. Dňa 14.3.2013 bola realizovaná magnetická rezonancia brucha v zdravotníckom zariadení J. H., R..K..S.. so záverom objemná expanzívna lézia s hladkou stenou, dobre ohraničená, s tekutinou vo vnútri, bez možnosti bližšej špecifikácie. Dňa 19.3.2013 pri vyšetrení v chirurgickej ambulancii (C. R..K..S..) zhodnotené výsledky MR, žalobkyňa v 1. rade odoslaná na chirurgickú revíziu. Dňa 27.3.2013 pri vyšetrení v chirurgickej ambulancii (H. R..K..S..) poukázaná na CT vyšetrenie.

16. Dňa 2.4.2013 sa žalobkyňa v 1. rade podrobila CT vyšetreniu s nálezom cystická lézia v malej panve naliehajúca na fundus (dno) maternice a ľavý vaječník s cudzím telesom vo vnútri. Dňa 3.4.2013 sa žalobkyňa v 1. rade podrobila vyšetreniu v chirurgickej ambulancii (H. R..K..S..), po zhodnotení CT vyšetrenia bola odoslaná na gynekologické vyšetrenie so záverom: cysta ľavého ovária s kovovým cudzím telesom. Toho istého dňa sa žalobkyňa v 1. rade podrobila vyšetreniu v gynekologickej ambulancii (D., R..K..S..), konštatovaná bola progresia (zhoršenie) nálezu a po konzultácii na gynekologickom oddelení odporučená operačná terapia.

17. Dňa 25.4.2013 sa žalobkyňa v 1. rade podrobila vyšetreniu v hematologickej ambulancii H.. A. F. (P. R..K..S..), podľa správy subjektívne žalobkyňa v 1. rade udávala že je bez teploty (afebrilná), bez bolestí v podbrušku pri ovulácii a menštruácii, s dobrou chuťou do jedla, dobrým spánkom, stolicou a močením v norme. Objektívne bolo konštatované, že žalobkyňa v 1. rade je bez známok vrodenej dispozície ku krvácaniu (haemorhagická diatéza) a s odporúčaním ďalšieho postupu chirurgickým doriešením. Po hematologickej stránke odporúčania žiadne.

18. Dňa 30.4.2013 bola žalobkyňa v 1. rade prijatá na gynekologicko-pôrodnícke oddelenie žalovanej za účelom operačnej revízie, dňa 2.5.2013 sa podrobila po kompletnej predoperačnej príprave operačnému výkonu. Zo správy vyplýva, že po narezaní tumoru bola zistená abscedovaná (zhnisaná) rúška po cisárskom reze (nález potvrdený histologickým vyšetrením), maternica a vaječníky bez patologických zmien, priebeh operácie a anestézie bez komplikácií. Dňa 8.5.2013 bola žalobkyňa v 1. rade prepustená v stabilizovanom stave do ambulantnej starostlivosti. Podľa excidačného záznamu z 3.5.2013 bol z

brušnej dutiny žalobkyne v 1. rade vyňatý cystický útvar tukového a fibrózneho tkaniva o rozmeroch 9x9x5 cm. Prítomné boli zvyšky gázy, jednotlivé vlákna tkaniny boli vrastené do steny cysty.

19. Zo znaleckého posudku č. 1/2018 zabezpečeného do konania znalcom J.. H.. C. S. M.. vyplýva stanovisko znalca, že všetky ťažkosti, ktoré udávala žalobkyňa v 1. rade súviseli s prítomnosťou cudzieho predmetu (zabudnutej operačnej rúšky) v dutine brušnej pri cisárskom reze. Ťažkosti mali byť spôsobované jednak útlakom na jednotlivé orgány v dutine brušnej, pri jej putovaní po dutine brušnej, obalenej omentom (predsterou) a jednak vplyvom hnisavého ložiska na všetky tkanivá, orgány a orgánové systémy organizmu, t.j. išlo o komplexný vplyv prítomnosti ložiska hnisu v organizme na jeho celkový stav. V posudkovej časti znaleckého posudku zaujal stanovisko, že rúška v dutine brušnej u žalobkyne v 1. rade sa obalila omentom a takto obalená putovala po dutine brušnej a žalobkyni v 1. rade vyvolával ťažkosti rôzneho charakteru a rôznej intenzity, podľa toho na ktorom mieste sa nachádzala a na ktorý orgán tlačila. Ťažkosti boli s pribúdajúcou dĺžkou pobytu cudzieho telesa v dutine brušnej závažnejšie, bolesti intenzívnejšie, pretože rúška zhnisala a celý útvar menil aj svoju veľkosť v zmysle zväčšovania, pri antibiotickej liečbe sa však mohol zmenšovať. Keď bol útvar v okolí pupka, tak bol považovaný za prietrž, hematóm alebo tumor prednej brušnej steny nejasnej etiológie. Keď bol útvar nižšie, pred maternicou a tlačil zhora na močový mechúr, svojím tlakom okrem bolestí brucha spôsoboval únik moču a keď sa dostal za maternicu, tak tlačil na hrubé črevo a nižšie na rektum, čím spôsoboval bolesti rôznej intenzity pri stolici, zápchy ako aj bolesti pri pohlavnom styku. Prítomnosť hnisavého ložiska v organizme mal negatívny vplyv na všetky tkanivá, orgány a orgánové systémy, t.j. celkový vplyv na organizmus menovanej, ktorý sa prejavoval zvýšenými teplotami, bolesťami uší a častými angínami, t.j. ťažkosťami, ktoré menovaná pred cisárskym rezom nemávala. Všetko pominulo po vyoperovaní zabudnutej operačnej rúšky z dutiny brušnej. Pri svojom výsluchu znalec označil zdravotné ťažkosti, ktoré boli uvádzané žalobkyňou v 1. rade za typické pre prítomnosť cudzieho predmetu v dutine brušnej. Konštatoval, že vyšetrením žalobkyne v 1. rade v januári 2018 zistil, že objektívne je bez ťažkostí. Na doplňujúce otázky pri svojom výsluchu uvádzal, že žalobkyňa mohla trpieť obmedzeniami pri chodení, pri dvíhaní svojich detí a to aj v závislosti od toho, kde sa ten útvar nachádzal a na čo konkrétne tlačil, pričom mohla trpieť aj obmedzeniami v intímnom živote manželov. Zvýšenú telesnú teplotu žalobkyne v 1. rade dával do súvislosti aj s negatívnym vplyvom na tvorbu materského mlieka. V súvislosti so žalovanou naznačovanou možnosťou vniknutia tampónu cez maternicu znalec jednoznačne vylúčil možnosť, aby u žalovanej v 1. rade mohol v dutine brušnej takýto útvar vzniknúť.

20. Žalobkyňa v 1. rade pri svojom výsluchu vykonanom na pojednávaní dňa 14.10.2015 uvádzala, že po vykonanej sekcii mala v oblasti pupka „guľku“. Počas obdobia do reoperácie sa podrobovala rôznym lekárskym vyšetreniam, počas ktorých mala byť s deťmi svokra, rodičia ako aj žalobca v 2. rade. K následkom neoprávneného zásahu žalovanou uvádzala bolesti v podbrušku, pri dvíhaní detí na ruky, problémy pri veľkej potrebe, zápach z pošvy, fóbiu pri odchode od detí, odcudzenie s manželom a odmietanie sexuálneho styku s ním. Ďalej tvrdila, že novonarodené deti kojila, ale pokiaľ nebola doma, museli byť prikrmované fľašou, čo dávala do súvisu so stratou materského mlieka. Uvádzala, že z dôvodu zvýšenej telesnej teploty nad 37 stupňov, zápalov hrdla a bolesti uší navštevovala aj všeobecného lekára. Pri opätovnom výsluchu na pojednávaní konanom 8.11.2016 navyše uvádzala, že o bolesti pri vstávaní hovorila už počas hospitalizácie po pôrode ošetrujúcim lekárom, avšak bola ubezpečovaná, že to môže byť obvyklý následok po sekcii. Potvrdila, že pred prepustením z ústavnej starostlivosti bola odoslaná na RTG vyšetrenie, pričom RTG snímkou nebolo nič zistené. Po prepustení z nemocnice problémy pretrvávali v tom zmysle, že mala veľké brucho, pocity bolesti pri vstávaní z postele, pri behu, nie však pri sedení, ležaní, alebo bežnej chôdzi. Až neskôr mala začať pociťovať bolesti pri ovulácii. Ďalej sa mali u nej objaviť zápchy, bolesti pri stolici a problémy s únikom moču vrátane bolestí pri močení. Na odporúčanie H.. E. a za účelom schudnutia začala cvičiť, pričom pri brušákoch, alebo náhlom dvíhaní nôh pociťovala pomerne intenzívne bolesti. Sila týchto bolestí nebola vždy rovnaká, niekedy sa prejavovala ako pichnutie, inokedy zasa ako trvalejšia bolesť. V niektorých prípadoch mala bolesti pociťovať v intenzite oblievania horúčkou, alebo potom. Únik moču sa mal po prvýkrát dostaviť krátko pred pôrodom a pokračovať až do reoperácie dňa 2.5.2013, pričom následne sa tento problém mal čiastočne upraviť. Predtým však pociťovala intenzívnu potrebu na močenie, z dôvodu čoho musela tento úkon urobiť veľmi rýchlo, aby nedošlo k úniku moču. Poukazujúc na obsah zabezpečenej zdravotnej dokumentácie uvádzala, že asi po dvoch mesiacoch od cisárskeho rezu až do reoperácie mala raz za čas aj mierne zvýšenú teplotu, angíny a bolesti uší, čo dávala do súvisu s hnisavým procesom v dutine brušnej. Tvrdila tiež, že opísané zdravotné ťažkosti mali vplyv na intímny život s manželom, bolesti pri pohlavnom styku a následkom toho jeho odmietanie, z dôvodu čoho sa mali vzťahy medzi manželmi

naštrbiť. Opísané problémy mali za následok preberanie starostlivosti o deti matkou žalobkyne v 1. rade a svokrou ako aj stratu možnosti deti kojiť po mesiaci až dvoch. Uvádzala, že prvé dva týždne po pôrode bola schopná obe deti kojiť bez potreby prikrmovania. K odstráneniu opisovaných ťažkostí došlo až pri reoperácii dňa 2.5.2013.

21. Žalobca v 2. rade pri výsluchu vykonanom na pojednávaní dňa 14.10.2015 v podstatnom uvádzal, že počas obdobia po narodení žalobcov v 3. a 4. rade mal vzhľadom na vzniknutý stav starosti o manželku a o deti, zažíval bezsenné noci a plač manželky a s tým spojenú stratu radosti z neistoty ďalšieho vývoja. Situáciu opisoval ako náročnú po psychickej, fyzickej aj finančnej stránke, obmedzujúcu pokiaľ ide o starostlivosť o novonarodené dvojčatá a vyvolávajúcu oprávnený hnev. Uvádzal tiež, že sexuálny život s manželkou v tom čase nefungoval. V súvislosti s druhou operáciou im bolo odporučené zakúpiť gél proti zrastom, ktorý im žalovaná odmietla preplatiť.

22. Svedkyňa P. L., matka žalobcu v 2. rade na pojednávaní konanom 24.2.2016 v podstatnom uvádzala, že žalobkyňa v 1. rade sa po návrate z pôrodnice sťažovala na bolesti brucha, ako aj zvýšenú teplotu, preto začala chodiť k lekárom, následkom čoho odstavila deti od materského mlieka. Na odporúčanie ošetrujúcich lekárov bola 2x cvičiť. Neskôr začala mať žalobkyňa v 1. rade problémy s vylučovaním. Svedkyňa mala pri starostlivosti o deti žalobkyne v 1. rade pomáhať, osobitne v čase, keď žalobkyňa v 1. rade odchádzala na vyšetrenia k lekárom. Vypovedala, že novonarodené deti boli odstavené od materského mlieka asi jeden a pol až dva mesiace po narodení, rodine žalobcov v 1. a 2. rade vypomáhala finančne i starostlivosťou o domácnosť, pričom uvádzala, že bežné veci si žalobkyňa v 1. rade dokázala urobiť sama a s ťažšími jej bolo potrebné pomáhať.

23. Výsluchmi zdravotníckeho personálu žalovanej v priebehu konania boli súdom zistené okolnosti a priebeh oboch operačných zákrokov žalobkyne v 1. rade ako aj obsah štandardných zdravotníckych postupov pri takýchto typoch zákrokov. Vypočúvaní zamestnanci žalovanej najskôr popierali akúkoľvek chybu pri zákroku vykonanom 9.3.2012 s odôvodnením, že zdravotnícky materiál použitý pri prvej operácii mal byť pred zašitím brucha žalobkyne v 1. rade riadne spočítaný a počet použitých rúšok mal sedieť, o čom mal svedčiť sesterský záznam. Zároveň však bolo zistené, že tampóny z použitého zdravotníckeho materiálu sa pri operácii nespočítavajú. Chyba na strane žalovanej bola popieraná aj vzhľadom na negatívny výsledok RTG vyšetrenia po cisárskom reze s poukazom na kontrastný prúžok na používaných krycích rúškach. Zdravotníckym personálom žalovaného bolo najskôr popierané aj odoslanie vyoperovaného tkaniva na histologický rozbor, avšak po preukázaní obsahu sprievodného listu k zásielke biopt. materiálu z 2.5.2013 operatér H.. J. potvrdil, že vyoperovaný materiál z tela žalobkyne v 1. rade bol na histologické vyšetrenie zaslaný a jeho obsah viac nespochybňoval.

24. Z lekárskych správ žalobcov v 3. a 4. rade súd zistil, že obe novonarodené deti boli po narodení pri hospitalizácii žalovanou prikrmované popri súčasnom dojčení žalobkyňou v 1. rade. Ich dojčenie žalobkyňou v 1. rade je udávané pri preventívnych prehliadkach ambulantnej detskej lekárky dňa 14.3.2012, 15.3.2012, 11.4.2012, zároveň je však pri kontrolách 14.3.2012 a 11.4.2012 udávané súčasné podávanie mliečnej náhrady (hypoalergénna formula) a dňa 28.3.2012 je u žalobcov v 3. a 4. rade záznam o predpise mlieka. V správe z preventívnej prehliadky zo 16.5.2012 je konštatované, že žalobcovia v 3. a 4. rade pijú už len umelé mlieko.

25. Zo stanoviska poisteného z 2.7.2013 súd zistil, že spoločnosti Allianz - Slovenská poisťovňa žalovaná uvedeného dňa oznamovala, že dňa 2.5.2013 bol vykonaný na žalobkyni v 1. rade operačný zákrok, pri ktorom bolo zistené, že v dutine brušnej sa nachádzal tampón, zrejme pochádzajúci z predchádzajúcej operácie. Po šetrení žalovaná situáciu vyhodnotila ako porušenie pracovných povinností zo strany zdravotníckeho personálu - zdravotných sestier, ktoré nedôsledne zistili po ukončení operácie počet použitého materiálu. Na základe toho bola vyvodená riaditeľom nemocnice pracovnoprávna zodpovednosť, pričom situáciu hodnotil ako nedbanlivostné zavinenie zo strany zdravotných sestier asistujúcich pri operačnom zákroku bez úmyslu spôsobiť pacientke zdravotné komplikácie. Samotný operačný zákrok bol vykonaný lege artis a nespôsobil pacientke zdravotné komplikácie.

26. Z rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 5C/185/2014-226 z 23.4.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť 4.8.2018 vyplýva, že na základe rovnakého skutkového stavu bola žalobkyni v 1. rade priznaná náhrada škody na zdraví v sume 9.158,72 Eur. Náhrada škody na zdraví bola priznaná podľa

lekárskeho posudku, pričom pozostávala z bolestného, pri ktorom bola hodnotená a odškodnená rana prenikajúca do brušnej dutiny bez poranenia vnútrobrušných orgánov s laparotomiou - za použitia § 3 ods. 3, 4 zákona č. 437/2004 o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia bola bolesť hodnotená na 35 bodov, za použitia § 9 ods. 5, 6 hodnotenie zvýšené o 100 %, (t.j. na 70 bodov) z dôvodu, že operácia vyžadovala odstránenie cudzieho telesa a abscesu. Ďalej bolo v tomto konaní rozhodnuté o odškodnení sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne v 1. rade, pričom hodnotené bolo poškodenie brušnej steny sprevádzané porušením brušného lisu na 180 bodov, za použitia § 10 ods. 4 hodnotenie zvýšené o 100 %, (t.j. na 360 bodov) zdôvodnené potrebou reoperácie a rozsiahlou ventrálnou herniou (brušnou prietržou). Do náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia bolo zahrnuté aj hodnotenie poruchy močenia následkom poranenia močových orgánov ľahkého stupňa s počtom bodov 100 a jazva po operačnom zákroku do 30 cm2 s počtom bodov 30. Do priznanej náhrady škody boli napokon zahrnuté aj náklady spojené s liečením, konkrétne náklady na zakúpenie Hyalobarrier gel v sume 142,72 Eur.

27. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

28. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

29. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

30. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

31. Každá fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Za zásah do tohto práva je považované každé konanie ale aj opomenutie, ktoré je objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby. Zásah do práva na ochranu osobnosti je konanie smerujúce k určitej zmene oproti súčasnému stavu. Zásah musí znamenať zmenu súčasného stavu k horšiemu. Neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti je každé konanie či opomenutie, ktoré zasahuje do práv fyzickej osoby chránených zákonom a je v rozpore s povinnosťou stanovenou právnym poriadkom. Predpokladmi vzniku zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby sú existencia zásahu, ktorý bol objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu a ktorý spočíva v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby a jej fyzickej a osobnej integrity, pričom musí ísť o zásah neoprávnený a musí byť daná príčinná súvislosť medzi oboma uvedenými predpokladmi. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť.

32. Účelom poskytnutia primeraného zadosťučinenia je poskytnúť fyzickej osobe za neoprávnený zásah do jej osobných práv primerané zadosťučinenie. Podmienkou úspešného uplatnenia práva na primerané zadosťučinenie v citovaných ustanovení je skutočnosť, že došlo k neoprávnenému zásahu a skutočnosť, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Obe podmienky musia byť splnené, aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je právo fyzickej osoby domáhať sa ochrany. Podmienkou respektíve predpokladom na uplatnenie satisfakčnej žaloby je existencia nemajetkovej ujmy, teda to, že k neoprávnenému zásahu došlo a nemajetková ujma už vznikla. Domáhať sa možno satisfakcie morálnej a satisfakcie majetkovej. Pre priznanie primeraného zadosťučinenia - finančnej náhrady sa okrem iného vyžaduje vznik nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby predstavujúcej zníženie osobnosti alebo vážnosti v značnej miere a príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom takejto kvalifikovanej ujmy. Primerané zadosťučinenie slúži k vyváženiu a zmierneniu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla neoprávneným zásahom do práv fyzickej osoby. Pri náhrade nemajetkovej ujmy musí byť preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1

Občianskeho zákonníka a to najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcom vzhľadom na ich postavenie v rodine a spoločnosti.

33. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásadu do práva na ochranu osobnosti, sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, tak ako je vyššie uvedené, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obete porušenia. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška relutárnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčísliť). K naplneniu princípu proporcionality tiež môže prispieť porovnanie čiastok prisúdenej ujmy v iných obdobných prípadoch. V tejto spojitosti súd uvádza, že napríklad vo veci vedenej Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 58C/19/2007 bolo rozsudkom z 9.2.2012 z dôvodu nesprávneho poskytnutia zdravotnej starostlivosti, ktoré nakoniec nemalo trvalé následky, priznané osobe týmto zásahom dotknutej finančné zadosťučinenie v sume 3319,40 Eur. Rovnako Okresným súdom Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 16C/84/2005 bolo rozsudkom zo 17.10.2013 za zásah spôsobený lekárskou starostlivosťou „non lege artis“, pri ktorej boli preukázané aj trvalé následky priznané finančné zadosťučinenie v sume 3.000,- Eur.

34. V prejednávanom prípade pokiaľ ide o zásah do osobnostných práv žalobkyne v 1. rade bolo žalobcami tvrdené, že činnosťou žalovanej došlo k zásahu do jej práva na ochranu zdravia a do jej práva na rozvíjanie rodinného a osobného života. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že k takému zásahu skutočne došlo, pretože ako listinnými dôkazmi (záznamami o hospitalizácii zo 14.3.2012 a 8.5.2013, operačným nálezom z 2.5.2013, sprievodným listom k zásielke biopt. materiálu zo 7.5.2013) tak aj svedeckými výpoveďami a výsledkami znaleckého dokazovania s prihliadnutím na výsledky právoplatne skončeného konania vo veci nároku na náhradu škody žalobkyne v 1. rade rozsudkom č. k. 5C/185/2014-226 z 23.4.2018, právoplatným 4.8.2018 a v ňom vykonanom dokazovaní možno dospieť k nepochybnému skutkovému záveru, že činnosťou žalovanej ako zdravotníckeho zariadenia došlo k poskytnutiu zdravotníckej starostlivosti žalobkyni v 1. rade „non lege artis“, keď pri operačnom výkone realizovanom 9.3.2012 jej bol v dutine brušnej ponechaný zdravotnícky materiál gázovitého charakteru, ktorý bol žalovanou nájdený a z dutiny brušnej vyňatý pri operačnej revízii dňa 2.5.2013. Je potrebné sa stotožniť so závermi uvedenými v rozsudku č. k. 5C/185/2014-226 z 23.4.2018, že v zmysle vykonaného dokazovania je prakticky vylúčené, aby sa v prípade žalobkyne v 1. rade, dostal tento materiál do jej brušnej dutiny inak, ako jej ponechaním počas operačného zákroku 9.3.2012. Nebolo tvrdené ani preukázané, že od cisárskeho rezu po operačnú revíziu by žalobkyňa v 1. rade podstúpila inú operáciu, pri ktorej mohlo dôjsť k ponechaniu gázy v jej dutine brušnej. Nebolo preukázané (a výsledky znaleckého dokazovania to priamo vylúčili), aby existoval iný spôsob vniknutia takéhoto cudzieho telesa do tela žalobkyne v 1. rade, napríklad vniknutím tampónu do dutiny brušnej cez dutinu maternice. Súd mal preto za preukázané, že zodpovednosť za tento neoprávnený zásah dopadá na žalovanú, ktorá sa tohto zásahu dopustila neúmyselným konaním prostredníctvom svojich zamestnancov (zdravotníckeho personálu) pri výkone ich pracovných povinností, za ktorých činnosť ako zamestnávateľ nesie plnú zodpovednosť (per analogiam § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

35. V konaní bolo ďalej preukázané, že následkom tohto pochybenia žalovanej sa ponechaný zdravotnícky materiál nachádzajúci sa v dutine brušnej žalobkyne v 1. rade ako cudzie (k organizmu nepatriace) teleso v priebehu času obalilo omentom (predsterou), čo bolo obrannou reakciou organizmu žalobkyne v 1. rade na jeho prítomnosť, toto po brušnej dutine putovalo a svojou prítomnosťou malo

nevyhnutne vplyv na vnútorné orgány a orgánové systémy žalobkyne v 1. rade a to ako z dôvodu jeho samotnej existencie, tak aj z dôvodu jeho postupného zhnisania. Uvedený zásah do zdravia žalobkyne v 1. rade bol teda objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jej právach chránených ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a následnými zdravotnými ťažkosťami aj obmedzenia v jej rodinnom živote a tým aj ujmu na práve na ochranu zdravia a jej rodinného života.

36. Po ustálení záveru o existencii tohto zásahu a príčinnej súvislosti medzi týmto zásahom a konaním žalovanej do práva na ochranu zdravia a rodinného života žalobkyne v 1. rade, vzhľadom na satisfakčnú povahu uplatneného nároku vyjadreného žalobným návrhom znejúcim na priznanie finančného zadosťučinenia, súd skúmal a posudzoval intenzitu, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov spôsobených uvedeným zásahom a to na základe skutočností, ktoré boli bezpečne preukázané vo veci vykonaným dokazovaním a objektívne v konaní neboli relevantne spochybnené. V tejto časti sa súd s ohľadom na spornosť skutkových tvrdení o následkoch vyššie preukázaného zásahu medzi stranami sporu podrobne zameral na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorého považoval za preukázané, že žalobkyňa v 1. rade objektívne trpela bolesťami v bruchu pri niektorých činnostiach (pohyboch) a v niektorých časových obdobiach, pričom charakter a intenzita týchto bolestí sa v priebehu času menila. Uvedené zodpovedá aj jej výpovediam učinených na pojednávaniach, z ktorých vyplýva, že spočiatku mala bolesti len pri vstávaní z postele, ktoré neustávali ani po zhojení operačnej rany po cisárskom reze, a až neskôr sa pridružili bolesti aj pri močení, stolici, či menštruácii. Mechanizmus vzniku týchto zdravotných ťažkostí žalobkyne v 1. rade popísal znalec vo svojom znaleckom posudku vyhodnotiac ich za typické zdravotné ťažkosti pri tomto type zásahu. V súvislosti s posudzovaním tvrdených bolestí obete zásahu do zdravia fyzickej osoby je potrebné vychádzať zo všeobecne známej skutočnosti, že objektívne neexistuje vyšetrovacia metóda, ktorá by bolesť a jej intenzitu ako takú mohla kvantifikovať a preukázať. V tejto časti žalobcami produkovaných tvrdení bolo tak potrebné vychádzať z odborného stanoviska znalca založeného na skúsenostiach z pozorovaní obdobných prípadov a tiež z nepriamych objektívnych prejavov, medzi ktoré súd zaraďuje samotnú skutočnosť, že žalobkyňa v 1. rade sa opakovane dostavovala na lekárske vyšetrenia, čo možno odôvodniť len existenciou neutíchajúcich zdravotných ťažkostí a celkovým fyzickým diskomfortom.

37. Zároveň je však potrebné konštatovať, že existencia žalobkyňou v 1. rade tvrdených zdravotných ťažkostí v určitej ňou popisovanej časti nezodpovedá obsahu do konania zabezpečených kompletných lekárskych správ z vyšetrení, ktorým sa žalobkyňa v 1. rade v rozhodnom období podrobila. Napríklad okrem jednej lekárskej správy (konkrétne správy všeobecného lekára zo 14.11.2012) zo žiadnych ostatných nevyplýva, že by žalobkyňa v 1. rade trpela dlhodobo zvýšenou telesnou teplotou nad 37 stupňov, hoci údaj o tomto prejave organizmu je bežnou súčasťou každej zdravotnej dokumentácie. V čase, keď zásahom žalovanej spôsobené zdravotné ťažkosti žalobkyne v 1. rade boli považované za následok brušnej prietrže (čo bolo väčšinu tohto obdobia), vo viacerých správach bol konštatovaný ústup týchto ťažkostí (napríklad 22.5.2012, 1.8.2012, 25.9.2012) a ich zhoršenie bolo zaznamenané naopak iba 2 mesiace pred reoperáciou. O ústupe intenzity ťažkostí svedčí aj zníženie frekvencií vyšetrení žalobkyne v 1. rade v chirurgickej ambulancii (C. R..K..S..) v období od 22.5.2012 do 5.3.2013, resp. prestávka od 25.9.2012 do 5.3.2013. V správe H.. F. z 25.4.2013 je subjektívne (teda v zmysle tvrdení uvádzaných žalobkyňou v 1. rade) napríklad zaznamenané, že bolesti v podbrušku pri ovulácii a menštruácii nemá žiadne, stolica a močenie v norme, spánok dobrý. Pokiaľ ide o opakované angíny, lekárskymi správami boli preukázané ochorenia horných dýchacích ciest len k 14.11.2012 a 29.1.2013, teda dvakrát v zimnom období, ktoré je obdobím ich najvyššieho výskytu v populácii, pričom nebolo v konaní preukázané, že angínami a ochoreniami horných dýchacích ciest pred tvrdeným zásahom pred týmto obdobím netrpela. Súd nespochybňuje, že väčšina zdravotných ťažkostí udávaných žalobkyňou v 1. rade sa v niektorom z období medzi cisárskym rezom a reoperáciou objavila a nespochybňuje, že boli spôsobené preukázaným zásahom žalovanej, čomu možno prisvedčiť predovšetkým na základe odborného stanoviska vyplývajúceho zo znaleckého posudku o celkovom pôsobení hnisajúceho ložiska v jej organizme, avšak zároveň zastáva názor, že pri žalobcami tvrdenej intenzite by sa existencia týchto ťažkostí nevyhnutne musela prejaviť v lekárskych správach z uvedeného obdobia, čo však v danom prípade preukázané nebolo.

38. Obdobne je potrebné ako nepreukázané hodnotiť aj tvrdenie o nespavosti, nadmerných úzkostiach, napätí a podráždenosti žalobkyne v 1. rade spôsobených obavami z budúcnosti a strachu o rodinu a deti v prípade jej úmrtia. Žiadnym dôkazom okrem výpovedí strán konania a svedkyne, ktorá bola jedným z ich najbližších príbuzných (matky žalobcu v 2. rade) objektívne existencia týchto

následkov nevyplýva. Ani lekárske správy nepreukazujú, že by sa žalobkyňa v 1. rade sťažovala čo len raz pri niektorom z vyšetrení u všeobecného alebo iného lekára na psychické napätie alebo nespavosť spôsobené obavami o zdravie a že by jej prípadne v tejto súvislosti bolo niečo odporúčané, alebo že by jej boli predpísané akékoľvek lieky na zmiernenie týchto prejavov. Zároveň nemožno konštatovať, že by lekárske správy (až do výsledku magnetickej rezonancie) čo len naznačovali závažnú zdravotnú komplikáciu, či chorobu odôvodňujúcu vyššiu prognózu úmrtia, či iných doživotných následkov. Samozrejme obavy o svoj zdravotný stav žalobkyňa v 1. rade objektívne mohla mať a to vo zvýšenej miere ako u úplne zdravého človeka, keďže zdravotnými problémami trpela, avšak v konaní preukázané skutočnosti z objektívneho hľadiska, teda z hľadiska ktoré bez ohľadu na jej subjektívne vnímanie mohlo objektívne nastať aj u ktorejkoľvek inej osoby, neboli spôsobilé vyvolať u žalobkyne v 1. rade tvrdené nadmerné, resp. intenzívne obavy o samotný jej život a budúcnosť, či o budúcnosť rodiny ako takej. Až v posledných dvoch mesiacoch pred reoperáciou po vykonaní MR vyšetrenia a CT vyšetrenia mohli diagnostické závery vyšetrujúcich lekárov takéto obavy spôsobiť, keď sa namiesto brušnej prietrže začalo diagnosticky uvažovať o prítomnosti nezhubného tumoru, resp. cystického útvaru v tele žalobkyne v 1. rade.

39. Zásah do práva na súkromie, ktorého aspektom je aj právo na rodinný život žalobkyne v 1. rade bol podľa názoru súdu objektívne spôsobený predovšetkým v obmedzení starostlivosti žalobkyne v 1. rade o rodinu a v prežívaní ostatných aspektov rodinného života hlavne v čase, kedy sa podrobovala lekárskym vyšetreniam, resp. sa podrobila reoperácii, avšak u ktorých (okrem reoperácie, pri ktorej hospitalizácia trvala 8 dní) išlo vždy len o obmedzenia po krátku dobu (2 až 4 hodiny raz za niekoľko dní, resp. v niektorých obdobiach len raz za niekoľko týždňov). Žalobkyňa v 1. rade teda nebola obmedzená ani v trávení času s najbližšou rodinou v takej miere, aby to odôvodňovalo priznanie finančného zadosťučinenia v žalobnom návrhu žiadanom rozsahu. Ako následok uvedeného zásahu nebol preukázaný ani žiaden konkrétny rozvrat alebo konflikt v rodinných vzťahoch medzi žalobkyňou v 1. rade a žalobcom v 2. rade, ktorý by mohol mať vplyv na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pokiaľ ide o tvrdené odmietanie pohlavného styku žalobkyňou v 1. rade ako ďalšieho z tvrdených následkov zásahu žalovanej, oboznámenými lekárskymi správami ambulantného gynekológa bolo preukázané, že po gynekologickej stránke žiadne dôvody obmedzenia sexuálneho styku medzi manželmi zistené neboli. Súd nespochybňuje, že hodnotenie následku zásahu v tak intímnej sfére ako je pohlavný život manželov sa nemôže zakladať na exaktných dôkazoch akými sú výsledky lekárskych vyšetrení ani svedeckými výpoveďami nezávislých svedkov a tento aspekt je potrebné posudzovať s primeranou citlivosťou na každé zistenie, ktoré z konania vyplynulo. S prihliadnutím na uvedené však možno dospieť k záveru, že bolesti v podbrušku žalobkyne v 1. rade a celkový zdravotný diskomfort spôsobený zásahom žalovanej nevyhnutne museli aj v tejto oblasti manželského života pôsobiť minimálne limitujúco.

40. Vo vzťahu k priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súd nemohol zohľadňovať názory a úvahy v konaní zúčastnených osôb, či ustanoveného znalca, aké zdravotné komplikácie u žalobkyne v 1. rade mohli nastať, resp. akému nebezpečenstvu poškodenia zdravia bola prítomnosťou ponechaného zdravotníckeho materiálu vystavená, pretože rozhodujúce je posúdenie intenzity skutočne vzniknutých a nie potenciálnych následkov na jej zdraví a to obzvlášť s prihliadnutím na povahu zásahu, ktorý bol zjavne neúmyselný. Rovnako súd neprihliadal ani na postoj žalovanej v prebiehajúcom konaní, zastávajúc názor, že je zákonne aj ústavne garantovaným procesným oprávnením strany súdneho konania namietať skutkové tvrdenia protistrany a vyžadovať od protistrany preukázanie ňou produkovaných tvrdení primeranými dôkazmi. Prihliadnuť bolo potrebné taktiež na nespornú skutočnosť, že následky uvedeného zásahu žalobkyne v 1. rade boli žalovanou odstránené a to ako reoperáciou tak aj finančným odškodnením bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v intenciách rozsudku č. k. 5C/185/2014-226 z 23.4.2018, v rámci ktorého bolo poskytnuté žalobkyni v 1. rade aj odškodnenie poruchy močenia spôsobenej zásahom žalovanej. V konaní zostalo nepreukázaným aj prvotné tvrdenie žalobcov o trvajúcich následkoch na zdraví žalobkyne v 1. rade, keď aj znaleckým posudkom ustanoveného znalca z odboru gynekológie a pôrodníctva, s ktorým sa žalobcovia stotožnili, bolo konštatované, že žalobkyňa v 1. rade je po vyoperovaní ponechaného zdravotníckeho materiálu objektívne bez akýchkoľvek ťažkostí.

41. Zohľadňujúc všetky vyššie uvedené skutkové závery a úvahy z nich plynúce tak napokon viedli súd k záveru, že k zásahu do práva na ochranu zdravia a rodinného života žalobkyne v 1. rade došlo v značnej miere a vzhľadom na povahu, rozsah a intenzitu zásahu a ním spôsobených následkov patrí žalobkyni

v 1. rade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže odstránenie následkov ani priznanie odškodnenia nie sú v danom prípade dostatočné. Na zmiernenie následkov a tým dovŕšenie satisfakcie porušených práv tak súd videl ako primerané priznať žalobkyni v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume 7.000,- Eur. Aj keď zásah žalovanej do zdravia žalobkyne v 1. rade je poľutovaniahodný a pri svojej činnosti by mal vykonať všetky potrebné a možné opatrenia vylučujúce opakovanie obdobných udalostí, takto určená výška priznanej nemajetkovej ujmy podľa názoru súdu zodpovedá už skôr opísaným zásadám zohľadňovaným pri jej určovaní, okrem iného aj zásade, že tento prostriedok civilnoprávnej sankcie nesmie byť ani prostriedkom bezdôvodného obohatenia poškodeného (t.j. jeho neprimeraného majetkového prospechu) a ani na škodcu, ktorým je v danom prípade ústavné zdravotnícke zariadenie s okresnou pôsobnosťou a teda v regióne s nezastupiteľnou funkciou nemá pôsobiť likvidačne. V prevyšujúcej časti preto súd žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyne v 1. rade zamietol.

42. Pokiaľ ide o hodnotenie zásahu do osobnostných práv žalobcu v 2. rade, tu súd považoval za preukázané, že úmerne obmedzeniam v starostlivosti o rodinu a deti, ktorými trpela žalobkyňa v 1. rade bol prenášaný vyšší podiel zodpovednosti a povinností pri starostlivosti o rodinu a maloleté deti na jej manžela a tým zásah do zdravia žalobkyne v 1. rade spôsobený žalovanou viedol aj k zásahu do práva na jeho súkromie, ktoré zahŕňa aj právo žalobcu v 2. rade na ochranu rodinného života. V súvislosti s priznanou výškou finančného zadosťučinenia žalobcovi v 2. rade vo výške 1.500,- Eur súd prihliadol aj na problémy v sexuálnom živote manželov počas trvania preukázaného zásahu na zdraví žalobkyne v 1. rade v rozhodnom období, ktorými jedným z dôvodov objektívne museli byť bolesti a celková zdravotná nepohoda žalobkyne v 1. rade, pričom z výsluchov oboch žalobcov vzal za dôvodné, že tieto obmedzenia v manželskom spolužití boli v prežívaní žalobcu v 2. rade pociťované intenzívnejšie, než tomu bolo u žalobkyne v 1. rade. V prevyšujúcej časti potom súd žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy žalobcu v 2. rade zamietol.

43. Vo vzťahu k tvrdenému zásahu do osobnostných práv žalobcov v 3. a 4. rade súd pripúšťa zásah do ich rodinného života obmedzením starostlivosti matky v novorodeneckom a dojčenskom štádiu vývoja dieťaťa za objektívne preukázaný opakovanou potrebou žalobkyne v 1. rade dostaviť sa pre neustupujúce zdravotné ťažkosti na lekárske vyšetrenia zapríčinené zásahom žalovanej, zároveň však konštatuje, že toto obmedzenie bolo kompenzované ako starostlivosťou druhého z rodičov, tak aj starých rodičov maloletých detí, čo bolo preukázané ako výpoveďami žalobcov v 1. a 2. rade, tak aj vypočutou matkou žalobcu v 2. rade. Preto k podstatnej ujme na starostlivosti o nich a pri uspokojení ich potrieb zásadným spôsobom nedošlo. Ďalej tiež nebola preukázaná konkrétna intenzita tvrdených následkov na ich rodinný život, t.j. že u nich nebol naplnený žalobcami tvrdený aspekt rodinného života zahŕňajúci opateru, dotyky a láskanie matkou. Žalobkyňa v 1. rade nebola v dôsledku preukázaného zásahu až do reoperácie hospitalizovaná, denne sa teda o svoje maloleté deti starala a objektívne nemohla byť zásadne obmedzená vo všetkých bežných prejavoch starostlivosti o svoje maloleté deti vrátane vyššie uvedených prejavov. Napokon aj sama žalobkyňa v 1. rade pri svojom výsluchu uvádzala, že v bežnej starostlivosti o deti, hlavne v prvom období bolo „všetko v poriadku“. V tejto súvislosti sa žiada poznamenať, že každé narodenie dieťaťa do rodiny spôsobuje u jej členov určitú mieru záťaže a obmedzení a obzvlášť pri dvoch súčasne narodených deťoch objektívne aj bez akéhokoľvek neoprávneného zásahu je spravidla do určitej miery potrebná pomoc rodinných príslušníkov v rámci širšieho okruhu rodiny. Preto skutočnosť, že časť starostlivosti o niektoré z potrieb rodiny, do ktorej sa narodili súčasne dve maloleté deti bola prenesená na ďalšie osoby, nemožno vo všetkých aspektoch spájať len s neoprávneným zásahom žalovanej.

44. Pokiaľ ide o tvrdenú stratu možnosti byť dojčený primeraný čas po pôrode u žalobcov v 3. rade a 4. rade, súd zastáva názor, že v danom prípade nebola dostatočne preukázaná príčinná súvislosť medzi zásahom do zdravia žalobkyne v 1. rade a stratou možnosti ich dojčiť v prvom období po pôrode a to ani na základe znaleckého dokazovania. Znalec mimo znaleckého posudku pri svojom výsluchu súdom síce uvádzal zhoršenie možnosti laktácie žalobkyne v 1. rade pre vyššiu telesnú teplotu, ktorá mohla byť spôsobená prítomnosťou hnisu a cudzieho telesa v dutine brušnej, avšak už z vyššie zhodnotených výsledkov dokazovania vyplynulo, že u žalobkyne v 1. rade trvalé zvýšenie telesnej teploty, ktorá by laktáciu materského mlieka u nej mohla od počiatku zhoršiť v prvých dvoch mesiacoch po pôrode (a ani neskôr) preukázané nebolo. Priamo z oboznámených lekárskych správ žalobcov v 3. a 4. rade vyplýva, že títo boli už hneď v prvom období po pôrode dokrmovaní, a to ako na novorodeneckom oddelení žalovanej, tak aj po ich prepustení do domáceho prostredia, o čom svedčí predpis mlieka v ich správach už 3 týždne po pôrode. Tvrdenie žalobkyne v 1. rade, že kŕmenie žalobcov

v 3. a 4. rade prostredníctvom fľaše v čase jej vyšetrení v zdravotníckych zariadeniach pre ťažkosti spôsobené neoprávneným zásahom bolo dôvodom skoršieho ukončenia dojčenia, nebolo podľa názoru súdu vykonaným dokazovaním preukázané. V zmysle časových pečiatok zachytených na predložených lekárskych správach došlo k prvému obmedzeniu prítomnosti žalobkyne v 1. rade pri žalobcoch v 3. a 4. rade v dôsledku realizovaných vyšetrení iba na krátky čas (cca 2-3 hodiny) dňa 23.3.2012 a k ďalšiemu takémuto obmedzeniu jej prítomnosti pri nich až o ďalších 12 dní, čo v kritickej dobe, kedy podľa vyjadrení žalobkyne v 1. rade začali byť žalobcovia v 3. a 4. rade prikrmovaní pomocou fľaše, nemohlo byť zásadnou príčinou postupného útlmu dojčenia žalobcov v 3. a 4. rade. Súd tak zastáva názor, že ujma na osobnostných právach žalobcov v 3. a 4. rade nebola preukázaná v značnej miere, čo je podmienkou jej priznania v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, preto súd náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch u žalobcov v 3. a 4. rade nepovažuje za dôvodnú a vo vzťahu k nimi uplatňovanému nároku bolo potrebné žalobu zamietnuť.

45. Podľa § 255 odsek 1 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

46. Podľa § 262 odsek 1 C.s.p., o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

47. Podľa § 262 odsek 2 C.s.p. o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

48. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 C.s.p. spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. Žalobcovia v 1. a 2. rade boli vo veci úspešní v celom rozsahu, pretože v prípadoch, keď rozhodnutie súdu závisí od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, možno za plný úspech považovať aj rozhodnutie, ktorým bol uznaný základ nároku, ale bola priznaná nižšia suma ako žalobcovia žiadali (podobne ako to ustanovoval predtým účinný § 142 ods. 3 OSP). V takomto prípade tak majú žalobcovia v 1. a 2. rade právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu, avšak pri určovaní výšky trov konania sa bude vychádzať z prisúdenej sumy (obdobne rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 23Co/83/2017 zo 16.4.2018). Vzhľadom na zamietnutie žaloby pokiaľ ide o nárok uplatnený žalobcami v 3. a 4. rade, žalovanej síce vznikol nárok na ich náhradu, ale keďže táto si ich voči žalobcom výslovne rozhodla neuplatňovať, súd nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 3. a 4. rade žalovanému nepriznal.

49. Žalovanú, ktorá bola vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade procesne neúspešná, súd považoval za dôvodné zaviazať aj na zaplatenie nároku na náhradu trov znaleckého dokazovania, t.j. tých nákladov, ktoré vznikli znalcovi v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku zabezpečeného v konaní na návrh žalovanej. Dôvodom tohto postupu súdu bolo, že o výške odmeny znalca ani jeho hotových výdavkoch za podaný znalecký posudok nebolo súdom do vydania rozsudku rozhodnuté (a tieto mu neboli ani v celosti uhradené), pretože zo stany žalovanej bola zložená len záloha na trovy znaleckého dokazovania v sume 500,- Eur, hoci výška znalcom uplatneného znalečného túto sumu poukázanej zálohy napokon presahovala. Súd preto vo vzťahu k nároku znalca na zaplatenie jemu vzniknutých nákladov, ktoré sú svojou podstatou druhom trov konania uplatnil per analogiam postup vyplývajúci z § 255 a nasl. C.s.p., o povinnosti tej strany konania, ktorá úspešná nebola, tieto trovy konania znášať a nahradiť, čo sa prejavilo v poslednom odseku výroku tohto rozsudku. O výške konkrétnych trov znaleckého dokazovania, na ktorých zaplatenie bude žalovaná na podklade posledného výroku rozsudku v konečnom dôsledku zaviazaná tak rozhodne po právoplatnosti rozsudku súdny úradník, ktorý pri svojom rozhodnutí o určení výšky konkrétnej povinnosti na úhradu týchto trov započíta aj znalcovi zo zálohy vyplatený preddavok vo výške 500,- Eur. Uvedené však neplatí pre odmenu za účasť znalca na pojednávaní v sume 26,56 Eur, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté uznesením č. k. 1C/186/2014-257 z 26.6.2018 a ktorá bola vyplatená zo zálohy zloženej žalobkyňou v 1. rade. Na náhradu týchto spotrebovaných trovy konania má tak žalobkyňa v 1. rade voči žalovanej nárok v zmysle tretieho odseku výrokovej časti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať odvolanie strana, v ktorej neprospech bol rozsudok vydaný (§ 359 C.s.p.). Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na Okresnom súde Bardejov.

Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v uvedenej lehote podané na príslušnom odvolacom súde (§ 362 ods. 1, 2 C.s.p.).

V odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C.s.p.) je treba uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci
(§ 365 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 C.s.p.). Odvolanie len proti odôvodneniu rozsudku nie je prípustné (§ 358 C.s.p.).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie
(§ 366 C.s.p.).

Ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd. Ak sa rozhodlo o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom alebo ak sa rozhodnutie týka niekoľkých subjektov a ide o samostatné spoločenstvo podľa § 76 <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/20160701> a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektoré práva alebo na niektoré subjekty, nie je právoplatnosť výroku, ktorý nie je napadnutý, odvolaním dotknutá. To neplatí, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol výslovne dotknutý, alebo ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Právoplatnosť ostatných výrokov nie je dotknutá ani vtedy, ak odvolanie smeruje len proti výroku o trovách konania, o príslušenstve pohľadávky, o jej splatnosti alebo o predbežnej vykonateľnosti (§ 367 C.s.p.).

Dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova. Ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. Lehoty, ktoré majú plynúť od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, plynú v takom prípade od právoplatnosti uznesenia o zastavení odvolacieho konania. Ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví. Ak sa odvolanie vzalo späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane (§ 369 C.s.p.).

Ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým

protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví. Ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane (§ 370 C.s.p.).

Žalobu nemožno v odvolacom konaní meniť (§ 371 C.s.p.). V odvolacom konaní nemožno uplatniť práva voči žalobcovi vzájomnou žalobou (§ 372 C.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.